

VERSTILDE AANDACHT IN HOOG TECHNISCH KLOOSTER

OPDRACHTGEVER

Dutch Ophthalic
Research Center,
Zuidland

ONTWERP

Hofkuil de Kluijver
architecten bna bna bna sp.
Rotterdam/Maastricht

UITVOERING

Aannemingsbedrijf
van Herwijnen bv,
Dordrecht;
Technisch Bureau Korpsaal bv,
Oud Beijerland
(w-installaties);
Dekker Elektro,
Spijkenisse (e-installaties)

Bijzondere bedrijven vragen om bijzondere architectuur. Dutch Ophthalic Research Center, kortweg Dorc, vervaardigt medische oogheelkundige apparatuur; het speciale productieproces van deze onderneming heeft geleid tot een architectuur die producttechnisch ongekend doordacht is. Bij het ontwerp van het bedrijfsgebouw speelden de eisen van de industriële productie een grote rol. Dit leidde tot een in alle opzichten uitzonderlijk gebouw.

TEKST: Willem van der Velden

Luchtopname Dorc (Fotografie Voets & Van Leeuwen, Zuidland)

Bij Dorc is het productieproces van de medische oogheelkundige apparatuur specifiek gericht op elk individueel afgeleverd instrument. Elk product is zo verschillend dat geen sprake is van één productielijn. Productielijnen zijn meestal eenduidig in hun traject: het traject moet simpelweg doorlopen en afgewerkt worden. Het doorsnee ontwerp voor een productiebedrijf bestaat uit een grote hal met de productielijn en een representatief kantoorrijtje met ruimte voor administratie en secretariaat. De huisvesting van het productieproces bij Dorc vroeg om een andere benadering.

Noordelijke Patio

Dynamisch

Er is een zekere spanning tussen het betrekkelijk statische karakter van architectuur en een dynamisch bedrijfsproces. Om deze spanning op te heffen moet een architect zich zeer goed bewust zijn van de specifieke problemen die bij een bepaald productieproces om de hoek kijken. Voor de bouw van het bedrijfspand voor Dorc waren de volgende bedrijfstypische zaken van belang. Ten eerste is er geen verschil tussen een kantoorruimte en een productieruimte. In volledige geklimatiseerde stofvrije kamers wordt onder overdruk de sterviele precisieapparatuur gemaakt en getest. Ten tweede is er niet één productieproces voor één product, maar zijn er verscheidene, zichzelf voortdurend innoverende productieprocessen. Door goed te kijken naar de overeenkomsten in die productieprocessen kon een globaal overzicht worden verkregen van de algehele manier van werken binnen het bedrijf. Deze bevindingen waren uiteraard van wezenlijk belang voor het ontwerp.

Productiestromen vormen een 8

Het productieproces bestaat achtereenvolgens uit de handelingen ontvangen, inspecteren, opslag, testen, assembleren/fabriceren, steriliseren, opslag, verpakken, en uitgifte. Een tweede, veel gebruikte, volgorde van werken is: ontvangen, opslag, bewerken, steriliseren, opslag en uitgifte. Deze twee hoofdstromen hebben geleid tot een grondplan dat op een 8 lijkt (zie luchtfoto). Ieder product doorloopt een halve of hele 8 en

passert daarbij één of twee van de aangelegde patio's die in de 8-vorm liggen. De kantoren en de kantine bevinden zich op de verdieping rond de noordelijke patio.

Om aan de buitenkant het flexibele karakter te tonen van de productieprocessen die in het gebouw plaatsvinden, introduceerde architect Han de Kluyver hoekverdraaiingen en uitsparingen die ook een functioneel tintje meekregen. Een schuin ingesneden uitsparing markeert de hoofdentree; op dezelfde manier is met een kleine inkeping in de zuidgevel de personeelgang geaccentueerd. Aan de straatzijde ontstond door insnijding een balkon. Aan de noordkant zorgt de lange strakke gevel langs de sloot voor een duidelijke grens van het bedrijventerrein.

De vloeiende olopende daklijn is in eerste instantie zuiver functioneel doordat het voorziet in de behoefte aan een grotere vrije hoogte in bepaalde ruimten, maar draagt er tevens voor dat het gebouw één volume blijft en niet uit elkaar valt in losse delen.

Ascetisme

In dit massieve, door patio's onderbroken bouwvolume heerst een bijna ascetische stilte waar in alle rust, op veilige afstand van de buitenwereld, aandachtig wordt gewerkt aan verfijnde precisieapparatuur. Alleen op de plaats waar zich de kantine bevindt wordt massa zichtbaar doorbroken met een ruim dakterras, dat een breed uitzicht biedt over het vlakke land. De rood-oranje baksteen en de losjes positioneerde ramen zorgen voor een vrolijke relativering van de productieve strengheid.

Hightech klooster

Het nieuwe bedrijfsgebouw voor Dorc is een voorbeeld van een gebouw waarbij de specifieke functionaliteit van een bedrijfsmatig productieproces het ontwerp van de architectonische huisvesting bepaalt. De creativiteit van de ontwerpers heeft er voor gezorgd dat er een bijzonder gebouw staat, waarbij de innerlijke en uiterlijke vormgeving naadloos aansluiten op de stromingen van het interne productieproces. De flow van productielijnen zorgde voor een intrigerend hightech klooster in de vorm van een hoekige acht. Het gebouw is een gezichtsbepalende factor op het bedrijventerrein waar het als een 'hoeksteen' fungeert. De geproportioneerde, sierlijke lijnen van de gevels vormen een fraaie entree voor het terrein in ontwikkeling. Bedrijfsgebouwen als deze zorgen er voor dat Zuidland, eens een verstillend boerendorp in de vlakte van Voorne Putten, een hightechnisch karakter verkrijgt.